

Gospodarske skušnje.

* *Plava senica velika dobrotnica vrtom.* Neki vrtar si je — kakor „Oesterr. Landwirth. Wochenblatt“ piše — prizadeval opazovati, kolikrat o četrto ure sta on in ona svojim mladim v gnjezdu prinesla gosenic z bližnjih sadnjih dreves. In kaj je zapazil? To, da sta v eni uri 120, ali na dan (s 16 urami) 1920 gosenic prinesla v gnjezdo. To je o treh tednih, ko mladi že iz gnjezda izletijo, skupaj zneslo 40.320 — gosenic. Če prav mladi prve dni ne potrebujejo toliko hrane, se mora pa vendar všteti hrana starih, kedar gnjezdo delajo in mlade valijo; po takem gori navedeno število pokončanih gosenic ni prenapeto računano. In kakošen nauk naj si posnamemo iz tega? Kaj družega, kakor to, kako potrebno je vrtom toliko koristne tičice varovati.

Gospodarske novice.

* *Krompirjev žužek — koloradovec* — se je prikazal tudi na Ruskem. Ruski časnik „Golos“ objavlja, da je pokončal veliko krompirja blizu mesta Savalski na meji Pruski. Na ukaz vladni so na takih njivah ves krompirjevec pokosili in sežgali, njive preorali, s petrolejem polili in zažgali.

* *Trtno uš imajo že tudi v Pruski Šleziji.* Prikazala se je v vinogradih blizu mesta Glogava. Že lani se je v tem kraji prikazala na nekaterih trtah, katere so iz Erfurta dobili; pokončali so sicer take trte, al nezadostno, kajti letos, kakor rečeno, je trtne uši ondi še več bilo.

* *Goveja kuga je zdaj zatročena po celi Rumuniji* tako, da silna nevarnost žuga južni Ogerski in Erdeljski. Pa tudi ni čuda, kajti Rumunci nimajo ne najmanjšega pojma o tej grozni kugi! Mrhe krepanih goved ležijo sem ter tje po cestah, nekatere mečejo v vodo, kjer napajajo zdravo živino; zaprtije ni nikjer; goveda iz okuženih krajev gonijo brez prepovedi na sejme; živinozdravnikov nimajo skor nič, in taki, ki so sem ter tje, zapisujejo bolnim govedom draga zdravila, ki nikoli nič ne pomagajo, marveč le kugo širijo, katera se ne dá zatreti drugače, kakor da se bolna in sumljiva živina pobije in skrbno zakoplje. Velika sreča bo, če se iz Rumunije ne zatrosi na Erdeljsko in Ogersko in od tod dalje.

Nova knjiga za županstva.

Ker ista knjiga, ki je ravnokar na svetlo prišla v nemškem jeziku, pride kmalu na svetlo tudi v slovenskem, radi jo že zdaj priporočamo, da si nemško omislijo župani, ki nemški umejo, drugi pa čakajo slovenske.

Imé jej je: „Leitfaden für Gemeindevorsteher in ihren Geschäften des selbstständigen und übertragenen Wirkungskreises von Anton Globočnik, k. k. Bezirkshauptmann. Laibach. Druck und Verlag von Klein und Kovač. 1878.“ — Po domače se tedaj tej knjigi pravi: „Vodnik županom v njihovih domačih in pa do vlade jim izročeni opravkih.“

Da župani in občinski odborniki na Slovenskem tako, kakor drugi po Nemškem, potrebujejo takega „vodnika“, ki jim je kažipot v raznovrstnih opravilih, kdo more to tajiti, kajti mož, ki postane župan, postane glavar domače gospodske, ki mora poznati postave svojega delokroga, mora pa tudi vsaj majhno pisarnico imeti, v kateri izdeluje pisma svojim sosesčanom, pa tudi dopisuje cesarskim uradom in deželnemu odboru. Kakor so neumni taki ljudje v gospo-

skih suknjah, ki tirjajo od priprostega možá, ki je bil za župana izvoljen, da zna tako uradovati in tako pisariti, kakor znajo gospodje, ki že mnogo let dobro plačani hlače trgajo v pisarnah in so poprej bili že več let v šolah, — prav tako nespameten pa bi bil tudi za župana izvoljeni mož, če bi mislil, da mu v občinskih (srenjskih) rečeh ni treba več vedeti kakor drugim svojim sosesčanom, in nobenega uradnega pisma znati pisati. Vedeti mora več in znati tudi več, zato pa mu je treba svetovalca, ki ga podučí, kako naj to ali uno stori.

In prav v ta namen je skušeni in županom prijazni okrajni glavar Postojnski gosp. Anton Globočnik spisal to knjižico, kateri je dodal vse potrebne izgled e (formulare), kako naj se delajo različna pisma, zdaj v nemškem, kmalu pa tudi jih izdá v slovenskem jeziku. Gosp. Globočnik je že leta 1867. po naročilu deželnega odbora spisal dobro knjižico z naslovom: „Oblast in opravki, katere imajo občine in župani z občinskimi odborniki vred“, in v njej kazal, da je mož za to. — Zato sezíte župani in odborniki po njej; dobiva se v tiskarnici Klein-Kovačevi v Ljubljani po 80 krajc.

Pogled v dežele Evropske Turčije.

Statistično-narodopisni podatki o sandžaku Sereskem.

(Dalje.)

Kar se tiče mej Macedonije, treba omeniti, da se Turška vlada pri določevanju njihovem ni držala starih zgodovinskih mej, zato tudi segajo pomejni okraji skoraj na vseh stranéh v sosedne dežele, na priliko, v Tracijo, Tesalijo itd.

Med vsemi deželami Evropske Turčije svet menda Macedonijo najmanje pozna, zlasti, kar se tiče narodopisnih razmer. Te so tako malo znane, da še marsikak mogočen državnik in diplomat o njih skoraj nič ne vé. *)

Da je to res, o tem se more človek vsak dan prepričati. Večidel mislijo ti ljudje, da večina Macedonskih prebivalcev so Grki, kar niti v najjužnejih krajih ni. **)

Sledeče naj razjasni, kako se je razvijalo krivo mnenje, ki je dosedaj gledé narodopisnih razmer Macedonije, pa tudi Tracije vladalo, pa deloma še zmiraj vlada.

Dokler je v Ohridi bil patrijarh, gospodoval je v duhovnih rečeh nad celo Bolgarsko Macedonijo in Tracijo. Uprava bila je čisto slovanska in služba Božja opravljala se je povsod, tudi v Seresu, v slovanskem jeziku. Dokaz temu niso samo slovanske cerkvene knjige, ki se po vseh cerkvah okoli Seresa in Nevrokopa pod streho nahajajo, ampak tudi stari ljudje, ki to še prav dobro vedó.

Take so bile okolnosti, ko so Grki osnovali znano svojo „Héterijo velike ideje“ z namenom, da na razvalinah Osmanskega obnovijo cesarstvo Bizantinsko. Ker so pa dobro vedeli, da brez podpore duhovstva svojega namena ne morejo doseči, zato so pred vsem

*) Včasih pa tudi vedeti noče!

Pis.

**) Kako malo državniki o Macedoniji vedó, dokazuje med drugimi sledeča dogodba. Bilo je ravno pred Carigradsko konferencijo, ko sta konzula dveh vevlastí v Solunu želela statističnih podatkov o Sereskem sandžaku. Zaprošila sta tedaj svoje znance za-nje, al ker jih ti niso mogli priskrbeti, se je za-nje naprosil mož, ki mi je tudi te-le vesti izročil. Želé, da se stvar čem bolje razjasni, vstregel je rad tej prošnji.